
نظام مفهومی قرآن کریم

پیش‌نویس ۱۴۱۴

هو الحکیم

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود.

قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هم‌وقوعی). هرچه هم‌وقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۱۷۱۴، «نقذ» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هم‌وقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «نقذ» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «نقذ» می‌باشد.^۱

امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین‌وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

شماره	۱۷۱۴
ریشه	نقذ
تعداد تکرار	۵
تعداد مشتقات	۵
تعداد ریشه مرتبط	۴۸

فهرست مشتقات

۱. تُنْقِذُ (۱)   ۲. فَأَنْقَذَكُمُ (۱)   ۳. يَسْتَنْقِذُوهُ (۱)   ۴. يُنْقِذُونَ (۱)   ۵. يُنْقِذُونَ (۱)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱. اخذ (۱)	۱۱. بین (۲)	۲۱. رحم (۱)	۳۱. ضرر (۱)	۴۱. کلم (۱)
۲. اخو (۱)	۱۲. جمع (۲)	۲۲. رود (۱)	۳۲. ضعف (۱)	۴۲. کون (۲)
۳. الف (۱)	۱۳. حبل (۱)	۲۳. سلب (۱)	۳۳. طلب (۲)	۴۳. لعل (۱)
۴. الله (۴)	۱۴. حفر (۱)	۲۴. سمع (۱)	۳۴. عدو (۱)	۴۴. مثل (۱)
۵. اله (۵)	۱۵. حقق (۱)	۲۵. شفع (۱)	۳۵. عذب (۱)	۴۵. نعم (۲)
۶. انس (۱)	۱۶. خلق (۱)	۲۶. شفو (۱)	۳۶. عصم (۱)	۴۶. نور (۲)
۷. انن (۱)	۱۷. دعو (۱)	۲۷. شیء (۳)	۳۷. غرق (۱)	۴۷. هدی (۱)
۸. اوی (۱)	۱۸. دون (۲)	۲۸. صبح (۱)	۳۸. غنی (۱)	۴۸. وله (۴)
۹. ائی (۱)	۱۹. ذیب (۲)	۲۹. صرخ (۱)	۳۹. فرق (۱)	
۱۰. ابی (۲)	۲۰. ذکر (۱)	۳۰. ضرب (۱)	۴۰. قلب (۱)	

فهرست آیات

۱. {آل عمران - ۱۰۳} وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ
۲. {الحج - ۷۳} يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَاستَمِعُوا لَهُ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا دُبَابًا وَا لَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ وَاِنْ يُسَلِّبُهُمُ الدُّبَابُ شَيْئًا لَأَبْسَتْ لَهُمْ نَفْسُهُمْ مِنْهُ صَعْفَ الطَّالِبِ وَا الْمَطْلُوبِ
۳. {يس - ۲۳} أَمْ أَخَذُ مِنْ دُونِهِ آلِهَةٌ إِنْ يُرِدِنِ الرَّحْمَنُ بِضُرٍّ لَّا تُغْنِي عَنْهُ شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا وَا لَّا يُنْقِذُونِ
۴. {يس - ۴۳} وَاِنْ نَشَأْ نُغْرِقْهُمْ فَلَا صَرِيحَ لَهُمْ وَا لَّا هُمْ يُنْقِذُونَ
۵. {الزمر - ۱۹} أَفَمَنْ حَقَّ عَلَيْهِ كَلِمَةُ الْعَذَابِ أَفَأَنْتَ تُنقِذُ مَنْ فِي النَّارِ